

fensor atque Ecclesiae totius patronus, quem Deus ipse saepe ab hominibus honorari voluit. Post eum sancti Gabrielis incarnationis Christi legati, sanctorumque angelorum custodum devotio per se ipsa gratitudinis etiam causa commendatur. Inter sanctos post beatam Virginem Mariam primas tenent S. Joseph sponsus ejus, nutritius Christi, recentissime in principalem Ecclesiae patronum electus, et S. Joannes Baptista praecursor Domini, quem ipse Jesus publico elogio prosequutus est, cum diceret « Inter natos mulierum non fuisse majorem Joanne Baptista (1). » His addendi apostoli et discipuli Christi, Ecclesiae fundamenta et lumina, qui effuso sanguine nobis gentilibus et idololatriis populis fidem et vitam tradiderunt. Denique specialis patronis nostris et publicis Ecclesiae vel regni et patriae cujuscumque cultus reddendus. Hi omnes, cum a Deo praferantur, vel in nostrum emolumentum jugiter egerint vel agant, valde decet, ut quotidiana memoria digni habeantur. Ne vereamur eos vel una simul vel singulatim in publicis vel privatis necessitatibus invocare, potens enim est Deus eorum ope beneficia quamplurima fidelibus suis distribuere, ipsique nos ut fratres diligunt, magnaue charitate prosequuntur.

(1) Luc. vii, 28.

§ IV.

De Oratione.

22. Ad religionem, pietatemque augendam praecipuum a Deo et Christo medium traditum oratio est, qua per laudis sacrificium Deo Creatori nostro debitum cultum, ut par est, tribuimus, ad eum spe, votis ac desiderio erigimur, eique familiari quadam conversatione adhaeremus. Oratio efficit ut Deum clarius et facilius cognoscamus, ejusque perfecta attributa, et quae in hominum bonum operatus est distinctius praevideamus. Hac habita cognitione, cor nostrum ardentiori inflammatur amore: « In meditatione enim mea, exardescet ignis (1). » Qui orationi incumbunt mundo corde sunt, pii, casti, zelo divinae gloriae ardentes et salutis animarum, suisque officiis ac muneribus recto pacatoque animo funguntur; qui contra orationem negligunt, frigidi vel tepidi in Dei servitio, paullatim ab officio desciscunt. Ideo apostoli ut orationi frequentius operam darent, diaconis electis, temporales terrestresque curas ad viduarum, orphanorumque indigentiam sublevandam commiserunt; intelligebant enim Dei ministerium sine oratione nomen quidem presbyteri non rem habere (2).

(1) Psalm. xxxviii.

(2) Act. Apost. vi, 4.

Duplicis generis oratio est, quarum prima *oratio vocalis* audit, altera *meditatio*: de utraque agendum, quæ cuicumque Christi fideli, sed maxime sacerdoti necessaria est.

1. De Oratione vocali.

23. Sacerdos mediator est seu intercessor, qui a Deo pro Christifidelibus gratias impetret et criminum remissionem, iram divinam contineat et justitiam placatam delinquentibus hominibus reddat. « Oportet igitur semper orare et non deficere (1). » Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus in iis, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis: qui condolere possit iis, qui ignorant et errant: quoniam et ipse circumdatus est infirmitate: et propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro peccatis (2). » Itaque Apostoli putarunt orationi ab ipsis instandum et verbo Dei: hæc duo sacerdotis officia sunt, quorum tamen unum alteri præesse debet, atque mutuo sibi occurrere, ut hoc sine illo perfici nequeat.

24. Quatuor has præcipuas habeat dotes sacerdotis oratio: sit *fervens*, foveatur *fide*, *humilitate* condiatur, *perseverantia* solidetur.

Sit *fervens*, scilicet ex charitatis ardore

(1) Luc. xviii, 1.

(2) Ad Hebr. v, 1-3.

vim sumat, tepidos enim et peccati labe pollutos Deus ordinario non audit. Porro fervens ac proinde efficax oratio ea est, quæ in nomine Christi fit, nempe in spiritu et charitate Christi et juxta ejus voluntates: « Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam (1). »

25. Foveatur *fide*: nam fides prima est conditio quam Christus requirit: « Quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis (2). — Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis (3). » Hinc intelligimus cur sterilis persæpe sit oratio nostra, quia hæsitantes petimus et magna fiducia caremus. Quando sane factum est ut Petrus pene mergeretur? Nonne cum dubitavit? Quare Christus eum reprehendit: « Modicæ fidei quare dubitasti (4)? » Igitur « postulemus in fide, nihil hæsitantes: qui enim hæsitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur. Non ergo æstimet homo ille quod accipiat aliquid a Domino (5). »

26. Sit *humilis*: sacrificium enim laudis oratio est, sacrificium autem nullum est sine creaturæ subjectione Creatori suo. « Oratio humiliantis se nubes penetrabit (6). » Duo viri templum Jerusalem ingrediuntur, alter

(1) Joan. xiv, 13.

(2) Marc. xi, 24.

(3) Jac. i, 5 seq.

(4) Matth. xxi, 22.

(5) Matth. xiv, 31.

(6) Eccli. xxxv, 21.

publicanus est, alter pharisæus, hic superbus, alter autem humilis: ambo orant, sed publicanus, justificatione accepta, in sua rediit, pharisæus vero exiit condemnatus, quia « Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam (1). » Quis tu es, qui Deum arroganter rogare audes? anne famuli proprium est dominum suum superbe alloqui, ut aliquid ab eo impetret? Qui petit et orat miseriam, impotentiam, indignitatem ac debilitatem suam recognoscat, quod nisi faciat dignus est qui a Deo repellatur.

27. Sit *perseverans*: Deus enim fidem nostram atque humilitatem in oratione probat; differt, non ut neget, sed ut congruo tempore det, quandoque ut melius det et modo æternæ nostræ saluti utiliori. Quapropter « oportet semper orare et non deficere (2) » instare oportet et saepius pulsare, quia « pulsanti aperietur » et ut Deus nos « propter importunitatem nostram exaudiat. » Cum oramus pauperes sumus, qui ad omnium thesaurorum divitem Deum nostras dirigimus preces: pauperes autem instant et repetitis vicibus postulant, ut quod petunt obtineant: quare Christus: « Petite, inquit, et dabitur vobis: quaerite et invenietis: pulsate et aperietur vobis (3). »

(1) Prov. III, 34.
(3) Luc. XI, 9.

(2) Luc. XVIII, 1.

2. De Officio divino.

28. Ex officio presbyter orat et nomine Ecclesiæ cum canonicas horas quotidie recitat. « Septies in die, ajebat Psalter, laudem dixi tibi (1): » ideo sancta Ecclesia jubet ut per septem diei tempora, suo nomine et pro omnibus fidelibus Christi, sacerdos laudes et preces ad Deum extollat. Valde ergo decet, ut convenienti modo hæc oratio fiat, non frigide, non tepide, non negligenter: sancte nostro fungemur munere si *digne, attente, devote et statuto tempore* has preces juxta Ecclesiæ spiritum et intentionem recitemus.

29. *Digne* presbyter orat, cum neque interne neque externe aliquid sit quod Deo indignum videatur. Peccatum et animi tepiditas indigna Deo sunt, nec minus indigna corporis situs vel locus indecens. Igitur antequam hanc solemnem orationem Deo offerat, scrutetur presbyter animæ suæ noxas, atque si quid minus Creatore suo dignum inveniat, intenso cordis dolore reparat atque humili animæ contritione; ipso vero decenti corporis situ Deum quem orat præsentem revereatur; in genere templum vel cubiculum ad suas recitandas horas eligat: quod si aliquoties deambulando id faciat,

(1) Psalm CXVIII.

curet gressus gravitate, ut omnes sciant eum cum Deo conversari; at loca illa omnino vitet, ubi ex populi frequentia et tumultu facile ad alia animum divertet.

30. *Attente* sacerdos officium divinum recitat: 1° si verborum pronuntiatio vocalis integra et continuata sit; 2° si modo humano animum ad Deum laudandum, in iis quæ legit, advertat; 3° si nec oculos huc illuc vertat, nec aliud opere compleat, quod mentis divagationes facile ingerit; 4° si absque necessitate preces non interrumpat; 5° si saltem materialem verborum et sententiarum sensum intelligere, prout potest, conatur. Meminerit ergo sæpe quid agat, quem orat præsentem esse, et gravissimum atque sublime quo fungitur officium interdiu spiritu revolvat.

31. *Devote* orat sacerdos cum magno affectu sanctaque intentione id agit, atque ita ut cor verborum pronuntiationi concordet. Quid enim labiorum strepitus proderit, ubi cor mutum permaneat et spiritus tepescat? Ne in orando sacerdotes judæos imitemur, qui labiis Deum honorabant, cor autem eorum longe erat ab eo; non enim verba Deus attendit sed cor et animum inspicit orantis, inquit Isidorus. Duo extrema tamen in divini officii recitatione vitanda, quæ devotioni contraria videntur, scilicet festina vel nimis lenta verborum pronuntiatio; primum enim

obtruncationis vel verborum omissionis causa est, alterum defatigationis animi et mentis.

32. *Tempore statuto* divinum officium recitatur, cum saltem ante sacrosancti sacrificii celebrationem matutinae laudes, ante meridiem parvæ horæ, post meridiem vespertinae laudes et completorium absolvantur, adeo ut saltem tribus distinctis temporibus, juxta Ecclesiæ mentem integra recitatio fiat. Nisi necessitas urgeat, hæc est regula servanda, nec ullo modo pravus præsertim contrahatur habitus sub nocte vel diei finem integras celeriter percurrendi preces. Hic usus, vel potius Ecclesiæ regularum abusus, a Deo nulla ratione probari potest, cum maxime hoc agendi modo presbyter totius vel partis officii omittendæ discrimini se exponat, vel sine ulla devotione recitandæ: quod utrumque malum coram Deo est.

3. De Meditatione.

33. Nobilior atque excellentior oratio meditatio est, quæ consistit in intima Dei cum homine, hominis vero cum Deo colloctione; homo enim Creatorem et Dominum suum contemplatur, de ejusque veritatibus per lumen ab ipso immissum rationem sibi reddit, ut ei sua vota offerat, suasque preces, viam-

que perfectioris vitæ et salutis æternæ ad-
discat. Juxta sanctum Augustinum: « re-
cte novit vivere, qui recte novit orare »
et ex doctorum sententia, qui meditatio-
nem deserit viam salutis deserit. « Deso-
latione, ait Propheta, desolata est omnis
terra: quia nullus est qui recogitet corde (1). »
Itaque valde interest ut sacerdos divinarum
rerum meditationi frequenter vacet, adeo ut
ad minimum saltem quotidie demihoram ad
eam quotidie impendat.

Quinque his punctis meditatio continetur:
præparatione, initio, medio, conclusione
et reflexione.

34. a) *Præparatio* fit vespere ante cubi-
tum, attenta punctorum prælectione, quæ
meditandi materiem die sequenti præbent.
Juvat sacerdotibus, ut persæpe de passionis
Christi mysteriis et de æternis veritatibus
meditentur. Dum puncta præleguntur, jam a
vespere presbyter fructum aliquem ex medi-
tatione colligendum sibi constituat, de eo
æque ac de meditando argumento, antequam
somnum capiat et summo mane, statim ac
evigilat, mente recogitet, atque horam ad
meditandum designatam, omnibus intermis-
sis, sine mora carpat. Libri ad Meditationum
subjectum præparandum non desunt: ali-
quos hic auctores in mentem revocare operæ
pretium putamus. Sunt autem: Beuvelet,

(1) Jer. XII, 11.

Nepveu, de Ponte, Lancicius, Neuville, Che-
vassu. Chenart, Crasset, Avancinus, Busæus,
Croisset, Abély, Médaille, Chappuis, Buis-
sieu, Giraudeau, Segneri, Chaignon, Ver-
cruysse, Spinola, etc.

35. b) *Initium* meditationis duo continet:
orationem præparatoriam et præludia.
Sistat se sacerdos coram Deo, eumque præ-
sentem mentis acie intueatur; deinde flexis
genibus adoret, gratias agat, humillime de
patris culpæ veniam petat et doleat; de-
nique Spiritum sanctum invocet et Christum
Dominum, ut lumen ad cognoscendum,
fortes impulsus ad agendum recipiat: quæ
ut melius impetret B. V. Mariam, S. Jose-
phum suum patronum et angelum custodem
oret, ut pro se intercessores habeat. —
Domine, doce me orare — Lumen ut videam
— Doce me justificationes tuas. —

36. Orationem hanc *præludia* sequuntur,
quæ meditationem ipsam præcedunt, atque
ad phantasie evagationes retinendas apta
videntur. Cum veritatem aliquam vel sen-
tentiam, aut etiam mysterium ad meditan-
dum proponimus, duo sunt præludia, quo-
rum primum in hoc est, ut scenam aliquam
imaginemur præsentem ex. gr. Christum,
qui nos alloquitur, interrogat, veritatem in-
culcat; vel inferna loca tenebrosa etc. aut
Christum in horto orantem, cruci affixum,
etc. Alterum præludium est specialem pe-

tere a Deo gratiam, ut cognoscaras intime quod meditatur et velimus sincere quod agere optamus. Quod si res meditationi subjecta historica sit, his duobus præludiis alterum præcedat, quo memoria factum historicum recolimus, ut melius præ mente cum meditandum sit habeamus.

37. c) *Medium* seu meditationis corpus est trium animæ facultatum circa propositam meditationis materiem exercitium. *Memoria* revocat et exponit singillatim quæ in unoquoque puncto prælegimus. *Intellectus* singula quæ in eo continentur considerat, per quæstiones aliquas ex. gr. quis? quid? cur? quomodo? quando? quæ motiva? quæ impedimenta? quid agendum? quid egi? quibus mediis? etc. Necesse sane non est ut in omnibus his quæstionibus insistamus: una vel altera satis quandoque esse potest, ut fructum ex meditatione colligamus. At præcipue *voluntatem* per animæ affectus et desideria, per ardentis aspirationes et reliqua in meditando excitare et exercere oportet. Affectus et motus animi, ut par est, meditationis subjecto conformes esse debent, vel tales ut ex eo facile deduci possint. Sint igitur pro re subjecta humilitatis, doloris, gaudii, admirationis, etc. affectus, inter quos preces in Deum perbreves ex intimo animo jaculamur. Hinc sub finem magis instandum, ut firmum propositum praxi mandan-

dum et nostro statui accommodatum eliciamus.

38. d) In fine fiat quasi omnium recapitulatio, cum sincera propositi exequendi promissione; deinde colloquio vel prece ad Deum, ad Christum Dominum, ad B. Virginem vel ad alios sanctos finis meditationi imponatur. In hoc colloquio nos nostraque commendamus et maxime petimus, ut in his quæ proposuimus firmi simus et fideles. Unum aliquando satis est, quandoque plura pro tempore et animi affectu colloquia fiunt humili corde et majori etiam corporis reverentia.

39. e) Meditatione peracta, per aliquot temporis momenta *reflexio* fit, sive examen aliquod instituitur, quo quid boni, quid mali in meditatione egerimus pervideamus. Si omnia recte acta fuerint, gratiæ Deo agendæ, sin vero occurrentes defectus perspiciantur, de iis dolendum et causæ inquirendæ, ut sequenti meditatione corrigamus, vel avertamus. Juvat denique speciali libello lumina a Deo recepta et proposita statuta inscribere, ut serius hæc perlegere et emolumentum ex iis capere possimus.

40. Accidit aliquando ut quis tam infirmo distractoque spiritu sit, ut nullimode meditationi divinarum rerum vacare possit, nec aliquid extundat nisi obtusum caput, si adhuc insistit, adeo ut tempus terere fru-

stra arbitretur, si collecto animo meditari velit:

1° Huic utile est fortasse libro aliquo uti quem attente et lente legat, sibi que per brevi reflexione quæ legit attribuat, aliquosque ciat affectus.

2° Juvat etiam juxta S. Ignatii mentem attente et lente preces aliquas ex. gr. psalmum vel Pater etc. recitare vel legere, atque ad unumquodque verbum vel sententiam brevissime sistere, et quod ipsi utile est, considerare.

3° Bonum quandoque est mandata Dei vel officia nostra lente et attente mente percurrere, atque in unoquoque brevi consideratione morari et perspicere in quo defecerimus, quid peccati in illud admiserimus, quid obstaculi sit quominus perfecte exquamur, quæ media, etc.

4° Quod si et hi meditandi modi non adhuc tranquillam et attentam mentem retineant, faciliori utamur, videlicet preces simpliciter recitando, ita tamen ut pausam ad unumquodque verbum interponamus.

Oratio, quacumque tandem ratione fiat, collocutio cum Deo est: licet igitur his infimis modis cum eo conversemur, magnum tamen humilitate nostra fructum capere possumus: sed nunquam fas est desperatio ex animo meditationem relinquere. S. Tereciam pœnituit id per annum egisse, quo

tamen vi quadam adacta cogebatur aliis noe tam utile exercitium commendare, quod ipsa abjectione intermiserat. Quamvis non nisi unum verbum sit nobis per horam repetendum, huic tamen orationi insistamus, in hac perseveremus et dicamus: « Domine, miserere nostri » — « Domine, doce nos orare » — « Fiat voluntas tua. »

§ V.

De Ss. Missæ Sacrificio.

41. « Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium, omni religionis cultu ac veneratione celebretur; quivis facile existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo vivifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse; ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur (1). »

Ex his atque aliis quæ in hoc Concilii Tri-

(1) Conc. Trident., Sess. XXI, Decr. de observ. et evit. in celebr. Missæ.

dentini decreto leguntur, facile eruere possumus excellentissimum opus esse Missæ sacrificium, atque a sacerdotibus qui illud quotidie celebrant, magnam absolute sanctitatem, atque tum internam tum externam reverentiam expetere.

42. *De sanctitate.* Sancta sancte tractanda, nec licet impuro corde, pollutisque labiis ac manibus omnis sanctitatis auctorem pertractare. « Sacerdotium obeuntem ita purum esse decet, inquit Chrysostomus, ac si in cœlis inter potestates illas collocatus esset (1). » Nec satis est ut animi mundities ea sit, quæ lethalem culpam excludit: sciunt enim sacerdotes « iudicium sibi manducare et bibere » qui corpus Christi dentibus deglutit et sanguinis calicem ori apponit quin se ipsum probet, utrum animo mundus a crimine sit. Sed necesse adhuc est, ut vel etiam a minimis mundemur, a venialibus culpis æque ac a terrestribus affectionibus. Cum Christus primum apostolos suos ad sui corporis manducationem invitasset, quamvis sciret eos mundos a crimine esse, præter filium perdicionis; voluit tamen eorum pedes lavare, quia « Qui lotus est, inquit, non indiget, nisi ut pedes lavet » nempe à pravis culpis ex mundi commercio quotidie contractis se emundet, et tum « est mundus

(1) De Sac. l. 3, c. 4.

totus (1) » ut digne huic tanto altaris sacramento accedat.

43. Quomodo igitur etiam cum satis gravi peccati lethalis dubio, audeat sacerdos incruentum Sancti sanctorum sacrificium peragere? Væ autem sacerdotibus, qui semel iterum, atque tertio hoc tantum mysterium polluto corde concelebrant! Hoc est crimen, quo majus nullum esse potest. Quapropter si peccati reos se arbitrantur, vel antequam altari accedant pœnitentiæ sacramento se abluant, vel omnino a sacrificio abstineant; vel si gravissima urgeat scandali vitandi necessitas, non prius litent ac saltem vivida et perfecta animi contritione se purgent, ubi confessarii copia non adsit (2).

44. *De Reverentia.* Huic animæ sanctitati tum interna, tum externa reverentia est adjicienda.

a) *Internam reverentiam* eam dicimus, quæ in animi fervore, attentione, pietate, devotione consistit, quæ in officio divino recitando, et hîc majori prorsus ratione, habenda esse censuimus. Qui enim, nisi fidei nuntium dedimus, alibi mentem vel cor avertere voluntario vel ex deliberata negligentia poterimus, cum sciamus quam augustum sacrificium, et quocum nobis præ-

(1) Joan. xiii, 10.

(2) V. quæ inferius dicuntur in art. De Tm. Dei et fuga peccati.

sente agamus? Cum Missæ sacrificium celebramus, meminerimus non nostram sed Christi personam suscipere, ejusque sacrificii ministros esse.

45. *b) Reverentia* autem externa tota ingestuum gravitate atque in exacta rituum observatione perfici debet. Cum Christi sanctissimum corpus manibus gestamus, levitas quæcumque, sive in gestibus, sive in motu corporis, sive in aspectibus, sive in oris celeritate, sive in aliis, irreverentia est tam gravis ut « ab impietate vix sejuncta esse possit (1). » De ritibus autem cogitemus, quæ Concilii Tridentini catechismus docet: « Habet autem, inquit, hoc sacrificium multos, eosque maxime insignes et solemnes ritus, quorum *nullus supervacaneus aut inanis* existimandus est; verum omnes eo spectant, ut et tanti sacrificii majestas magis eluceat, et salutaribus mysteriis intuendis ad rerum divinarum quæ in eo sacrificio occultæ sunt, contemplationem fideles excitentur (2). » Ne igitur parvi faciamus quæ tanti Ecclesia facit; nec nostra agendi celeritate et levitate fidelibus scandalo simus, eisque occasionem præbeamus hoc tantum despiciendi sacrificium. Gravitas ergo in omnibus eluceat, in ore æque ac in aspectibus et in gestibus; in timore et tremore tantum conficiamur

(1) Conc. Trid. ut supra.

(2) Pars 2 de Euch. Sacr., 88.

mysterium, atque fide nostra aliorum fidem et reverentiam promoveamus.

46. *De aliis quæ commendantur.* — His breviter alia ex ipso Concilii Tridentini decreto addere liceat.

« Imprimis quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum condiciones, pacta, et quidquid pro missis novis celebrandis datur; necnon importunas atque *illiberales eleemosynarum exactiones*, potiusquam postulationes, aliaque ejusmodi quæ a simoniaca labe vel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino (Pastores) prohibeant. »

Præterea Pastores a sacro altari quocumque notorie et publice criminosos arcere debent, neque permittere, ut in *privatis domibus*, ubi approbata non sint *oratoria*, sacrificium celebretur.

Prohibetur etiam quominus sacerdotes aliis quam debitis horis celebrent; neve ritus alios aut alias caeremonias, et preces in missarum celebratione adhibeant, præter eas quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti et laudabili usu receptæ fuerint.

Curent denique sacerdotes, ne in accipiendis Missarum eleemosynis justitiæ deficiant, ubi in satis longum tempus harum Missarum intentionibus satisfacere debeant, vel plus æquo Missarum numerum celebrare dromittant ac revera possint.

§ VI.

De Sacramentorum administratione.

47. Sacerdos minister est sacramentorum, atque per hæc gratiarum Christi, vitæ et salutis æternæ largitor. Imprimis igitur meminerit se in conferendis sacramentis, non modo potestate et nomine Christi agere, sed ejus personam et vices in terris gerere, tantaque efficacia, ut quidquid ipse faciat et velit, id a Deo obediente voci hominis ratum habeatur. Itaque quanta reverentia et gravitate agere in his omnibus debet, quam pie, quam sancte, cum veluti Deus in terris agat, aut certe divina utitur potestate, tamque sublimi, qua nulla inter homines sublimior esse possit (1).

48. Quatuor tantum sacramenta presbyter ut minister conficit, cum matrimonii sacramento non nisi ut testis adsit, ei benedicat, illudque ratum sua approbatione habeat. At baptismum, eucharistiam, poenitentiam et extremam unctionem per se, suoque jure confert et perficit, gratiam et vitam hominibus largiendo. In genere « Cum omnis doctrinæ christianæ pars pastoris scientiam diligentiamque desiderat, tum sacramentorum disciplina, quæ et Dei jussu necessaria et utilitate uberrima est, parochi

(1) V. S. Jo. Chrys. de Sac., l. 3.

facultatem et industriam postulat singularem, ut ejus accurata et frequenti perceptione fideles tales evadant, quibus præstantissimæ et sanctissimæ res digne et salutariter impertiri possint, et sacerdotes ab illa divini interdicti regula non discedant: Nolite sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos (1). » Diligenti igitur studio sacerdotes, tum doctrinam de sacramentis, tum cæremonias et Ritualis Romani ritus addiscant et calleant; ne ex eorum ignorantia vel incuria fideles sacramenti gratia frustrentur, vel venenum mortiferum pro salutari potione combibant, pastoresque de fidelium sanguine severissime a Deo requirantur.

49. Cum quacumque diei vel noctis hora ad sacramenta administranda sacerdos vocari possit, nemo non videt quanta urgeat necessitas conscientiam ab omni lethali culpa immunitatem jugiter servandi, ne aliis vitæ, sibi autem mortis ipse causa sit. Quando cumque vocabitur, maxime si de moribundis agatur, nulla interposita mora, præmissa brevi oratione, accurrat sacerdos ut ministerio suo fungatur: omniaque habeat rite disposita, quæ ad unumquodque conferendum sacramentum necessaria sunt. Curet denique ex Rituali Romano « Dum sacramentum aliquod ministrat, ut singula verba

(1) Cat. Conz. Trid. P. 2, de Sacram., 1. — Matth. vii, 8.